

[Undervisningsministeren.]

på, at denne plan kom i samme øjeblik, den overhovedet kunne komme.

Jeg må foreløbig henholde mig til den atomkraftudvalgsbetænkning, der nu foreligger, hvor man udtaler sig på den linje, som jeg nævnte før, og hvor der står en lang række ledende industrifolk og elværksfolk bagved, og hvor man jo siger — og det mener jeg er noget meget væsentligt — at udviklingen på atomenergiområdet foregår i et så voldsomt tempo, at Risø til enhver tid må søgte for at have kendskab til den nyeste udvikling på feltet uanset de dispositioner, som øjeblikkeligt kan være rigtige ud fra rentabilitets- og andre lignende synspunkter.

Jeg skal ikke her komme ind på spørgsmålet om regnskaberne. Der har jo ikke i udvalget været uenighed om, at hvad der med rimelighed kan fremskaffes af klarhed på dette punkt, skal fremskaffes, men jeg har været med til at advare imod, at man siger det så håndfast, som det på et vist tidspunkt blev sagt i vore drøftelser: at vi hvert år skulle specificere ud, hvad erhvervslevet netop i det givne år havde haft af nytte. Det er klart, at det ikke kan gøres, og det ville være forkert, hvis man gav tilsagn om at give sådanne tal, for de ville ikke være rigtige og rimelige.

Så blot en bemærkning i anledning af hr. Johan Philipsons ord om, at vi ikke skal have debat hvert år. Jeg synes, vi har haft en dybtgående debat, og jeg er glad for, at vi nu ligesom kan gøre boet op. Det, jeg navnlig er glad for, er, at debatten her i dag — sådan har jeg i hvert tilfælde følt det — har været ført i en atmosfære ganske vist af usikkerhed på en række punkter over for både udvikling og måden, vi har grebet det an på, det er da klart, men i en atmosfære af tillid og ikke i en atmosfære af mistro. Det er jeg meget glad for, og det tror jeg også vil have betydning for det fortsatte arbejde på Risø.

(Kort bemærkning).

Johan Philipsen: Jeg vil helst være fri for at se ministeren fremskaffe tal. Se, det ligger jo sådan, at de første tal, de er uanvendelige; de er så fyldt med statsligt betalte udviklingsomkostninger, statslige subsidier af enhver art, at de er uanvende-

lige til vurdering af, hvorvidt det på ganske normal forretningsmæssig basis kan betale sig at bygge atomkraftværker i Danmark. Det er det, der gør vurderingen så forfærdelig vanskelig, og jo dybere vi er kommet i dette virvar af 7-8 forskellige statssubsidier, jo mere betænelige bliver vi, for det er det alternativ, vi ikke gerne vil ud i: vandringen til det danske folketing om betaling af en bet på 200-300 mill. kr., som vi måske burde have kunnet undgå.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg tror nu nok, jeg alligevel gerne vil have lov til at fremskaffe de tal; så kan vi jo sammen prøve at kigge nærmere på dem. Men det, der får mig til at bede om ordet igen, var kun dette, at når hr. Johan Philipsen siger: disse tal er så inficerede af offentlige subsidier, så er det jo rigtigt, og jeg synes kun, at det er rigtigt at sige det. Men jeg tror ikke, jeg siger det for stærkt, når jeg siger, at der er ikke et land, som vi kan sammenligne os med — for slet ikke at tale om et større land — der ikke har ment, at det også var en offentlig opgave at gå ind i den forskning, det her drejer sig om, og som ikke har taget denne opgave op, og det kan jo også sige noget for vores vedkommende. Det er klart, at det giver mindre rene tal af den art, som hr. Johan Philipsen talte om; men som sagt, alle de lande, vi kan sammenligne os med, har også anset det som en væsentlig offentlig opgave at gå ind i denne forskning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til folketingsbeslutning, sålydende:

„Folketinget tager beretning om atomenergikommissionens virksomhed i tiden fra 1. april 1965 til 31. marts 1966 til efterretning“.

vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udbygning af Københavns Teknikum.

(Lovforslaget (nr. 97) findes i tillæg A. sp. 2109, fremsættelsen i tidenden sp. 1699).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Jørgensen: Da vi sidst behandlede denne sag vedrørende Københavns Teknikum, sagde vi til ministeren, at når vi til sin tid havde erhvervet arealerne i Ballerup, ville vi gerne her i folketinget se på den beløbsstørrelse, der er tale om med hensyn til bygningen af dette teknikum. Jeg skal ikke komme ind på beløbsstørrelsen, de 185 mill. kr., det vil jo nok være rimeligt, at vi kommer til at se på dette spørgsmål i et udvalg.

Da vi behandlede sagen i 1965, havde vi jo en meget indgående drøftelse omkring hele den uddannelse, der foregår på teknikum, og der var dengang delte meninger om, hvorledes denne opgave skulle løses, om man skulle have to teknika her i København, deraf det ene ude på den gamle polytekniske læreanstalt på Øster Vold, eller om man skulle søge sagen løst med én institution, og jeg går ud fra, at det var det sidste, man dengang nåede frem til; det har da også vist sig, at teknikumrådet, som har behandlet sagen, har været enig med os i dette synspunkt.

Det spørgsmål, som vi måske nok kan rejse her, og som jeg mener det er rimeligt vi kommer til at se på, er, om det areal, vi har erhvervet ude i Ballerup, også er tilstrækkelig stort. Der er jo netop sket det siden 1965, at der er kommet ændringer i den uddannelse, der her er tale om; der er kommet nye adgangsbetingelser til teknikum, der gør, at vi må have større arealer, mere byggeri, end vi egentlig havde regnet med. Jeg tror derfor, at vi skal se på alle disse spørgsmål i et udvalg, og jeg kunne også godt tænke mig i denne forbindelse at røre ved et spørgsmål, som jeg nævnte ved forhandlingen i 1965, nemlig spørgsmålet om en harmonisering af ingeniøruddannelserne i det hele taget.

Jeg skal anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Enggaard: Det lovforslag, vi nu behandler, er jo en direkte fortsættelse af loven fra 1965 om arealerhvervelse. Vi gav dengang fra venstres side udtryk for vor absolutte velvilje over for det formål, som var hensigten med loven, nemlig at sikre en langt bedre ramme for undervisningen

ved teknikum end den, man i dag beklageligvis må nøjes med. Efter vor opfattelse er det meget påkrævet at skabe langt bedre rammer end dem, man nu har.

Nu foreslår man en udbygning i Ballerup til indtil 3.000 studerende over de næste 8-9 år for et beløb af i alt ca. 200 mill. kr. og et samlet byggeri, der omfatter omkring 83.000 m². Da vi sidst drøftede disse ting for to år siden i udvalget, var vi jo inde på tanken, om man i stedet for ét meget stort teknikum skulle søge at finde en anden udvej, nemlig to teknika i Københavnsområdet, hver måske på omkring 2.000 studerende, og hvor det ene forholdsvis hurtigt kunne komme i gang i tilfredsstillende rammer i de gamle bygninger — hvoraf de fleste i øvrigt er nye — i polyteknisk læreanstalt på Øster Vold, og så derudover bygge et nyt teknikum i Ballerup. Jeg ser af bemærkningerne til lovforslaget, at teknikumrådet ikke har kunnet gå ind for denne tanke, men har fastholdt udbygningen i et enhedsteknikum i Ballerup med disse op til 3.000 studerende.

Jeg er for mit eget vedkommende stadig ikke absolut overbevist om visdommen heri. Jeg kan fortsat ikke se, at man ikke med en læreanstalt som den, der findes på Øster Vold, og som er direkte indrettet til teknisk undervisning, skulle kunne finde en bedre anvendelse af bygningerne end at give dem til Københavns universitet, som ganske vist også har betydelige arealbehov — det ved vi — men hvis problemer vel stadig væk ikke er endeligt afklaret. Men det er ting, som jeg ikke skal gå nærmere ind på ved denne lejlighed og heller ikke søge at rejse en diskussion om, fordi de så udpræget egner sig til en diskussion i udvalget.

Jeg tror, det er vigtigt, som socialdemokratiets ordfører, hr. Peter Jørgensen, var inde på, at vi i udvalget undersøger, hvordan det areal, der er til rådighed, egentlig egner sig til formålet. Det var en af de ting, som jeg selv drog frem ved første behandling af lovforslaget om arealerhvervelse for to år siden, om man nu ikke havde en lovlig snæver ramme til formålet, for når man har et areal på kun godt 20 ha med en maksimal udnyttelsesgrad på 0,4, vil man se, at ved det foreslåede byggeri på 83.000 m², levnes der ikke alverdens muligheder for en fortsat teknisk udvikling

[Enggaard.]

med de behov, der her må melde sig; men også det er ting, som jeg mener vi i enkeltheder kan diskutere i udvalget. Disse enkeltheder forbeholder jeg mig at vende tilbage til i udvalget, og jeg forudsiger, at det vil være en praktisk ting, om man kunne nedsætte et særligt 17 mands udvalg til behandling af dette lovforslag ud fra den betragtning, at mange af de medlemmer af folketinget, der for to år siden var inde i de dybtgående overvejelser i forbindelse med erhvervelsen af arealer til teknikum, i dag ville være afskåret fra at fortsætte disse drøftelser, såfremt lovforslaget blev henvist til det stående undervisningsudvalg.

Jeg skal altså tilsige vor velvilje til behandling af lovforslaget og stille forslag om, at det henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer.

Knud Thomsen: Mit partis ordfører, hr. Fanger, er forhindret i at være til stede, og jeg skal derfor på hans vegne ganske kort meddele, at vort parti er velvilligt stemt over for dette lovforslag. Vi ønsker at være medvirkende til at fremme undervisningen på alle områder, og det står os klart, at teknikumundervisningen i hovedstadsområdet nok er kommet bagefter.

Vi vedtog for to år siden at købe arealet i Ballerup-Måløv kommune og gennemgik en række andre muligheder, som blev undersøgt med vistnok delvis negativt resultat, så vi mener, at den her foreslåede plan må være den rigtige; den synes at pege på, at man får den helt rigtige løsning. Men jeg kan ganske tilslutte mig hr. Enggaards ønske om, at der bliver set yderligere på spørgsmålet i et udvalg, og jeg kan også tilslutte mig, at det bliver et udvalg, hvori der kan deltage mange af dem, der for to år siden deltog i debatten om arealerhvervelse.

Bjørn Larsen: Jeg vil på SFs vegne anbefale det foreliggende forslag til lov om udbygning af Københavns teknikum.

K. Helveg Petersen: Et teknikum med henvend 3.000 studerende er noget usædvanligt, men det må erkendes, at det nok er en mere rationel løsning i dette tilfælde, end

det ville være at foretage en opdeling i to institutioner. Ved denne koncentration opnås desuden, at man kan holde Øster Voldkomplekset frit til brug for Københavns universitet, og det kan være rimeligt nok, at det tages med i vurderingen. Det fremgår af dispositionsplanudvalgets betænkning, at man under alle omstændigheder regner med at kunne disponere over Øster Voldkomplekset.

Det er en fordel, at byggeprogrammet udarbejdes under hensyn til den nye studieordning, og at man har udformet byggeprogrammet så smidigt, at man kan imødekomme de krav, som fremtidige ændringer i uddannelsen måtte medføre. Uddannelsen af teknikere må naturligvis stadig væk føres à jour med erhvervslivets forudsætninger, samtidig med at uddannelsen sætter de verdende ingeniører i stand til at føre udviklingen videre frem og tage nye initiativer.

Man drøfter i øjeblikket i et særligt udvalg forholdet mellem de tre ingeniøruddannelser, og jeg vil gerne som hr. Peter Jørgensen udtrykke håbet om, at man når frem til en hensigtsmæssig koordinering. Man kan vel sige, at på baggrund af de nye krav, der stilles ved optagelsen til teknikum, kan det efterhånden blive vanskeligt at skelne mellem teknikumuddannelsen og akademiingeniøruddannelsen, men skulle der ske det, at de to ingeniøruddannelser går op i én uddannelse, ja, så vil det jo ikke betyde, at det center, der her foreslås, vil være mindre egnet, netop fordi opbygningen vil blive præget af fleksibilitet.

Der kan jo nok være grund til at se på de forhold, som hr. Enggaard var inde på, bl. a. vedrørende arealet, men jeg tror ikke der vil kunne fremkomme oplysninger, der vil rokke ved vor vurdering af det foreliggende lovforslag. Men der kan være grund til at understrege, at folketinget med gennemførelsen af lovforslaget binder sig til store årlige bevillinger i en årrække. Det hænder jo, at folketinget gør det. Det, der bekymrer én, når man sådan sidder og lytter til de taler, der holdes om bevillinger, man binder sig til på nyttige områder, er, hvordan det skal være muligt for os at tilfredsstille alle de behov, der vil dukke op i de kommende år. Om uddannelsessektoren vil det i hvert fald gælde, at næsten ligegyldigt

7 AUG. 1967

Folketingets forhandlinger. (141)

2241

3/3 67: 1. beh. af f. t. l. vedr. Københavns Teknikum.

2242

[K. Helveg Petersen.]

hvad vi ofrer, vil vi stadig stå over for mangel og brist, ikke i forhold til den hidtidige situation, men i forhold til det pres, der vil komme.

Der vil være et stadig stigende pres, ikke mindst inden for den højere del af uddannelserne, og her er udgifterne pr. elev både med hensyn til anlæg og drift særlig store. Det, det gælder om, er, at man udnytter de midler, der investeres, så hensigtsmæssigt, som det er muligt. Det forekommer mig, at det foreliggende lovforslag er velegnet til at løse et begrænset problem tilfredsstillende, nemlig teknikumproblemet for Storkøbenhavns vedkommende.

Vi kan altså tilsige velvillig behandling af lovforslaget.

Inger-Lise Bech Hansen: Da mit partis ordfører, hr. Diderichsen, er forhindret i at være til stede i salen, skal jeg på hans vegne tilsige lovforslaget vor varme tilslutning.

I betragtning af den rivende tekniske udvikling er der her et uddannelsesområde, som er af vital betydning for hele vort samfund, og det bør derfor efter liberalt centrum's mening have en plads i solen. Vi kender og anerkender den fremragende indsats, som mange teknikumingeniører udøver. Af denne grund vil jeg gerne henvende ministerens og tingets opmærksomhed på det spørgsmål, om Københavns Teknikum, sådan som det efter forslaget er planlagt og programmeret, vil være stort nok til at dække det foreliggende og især det kommende behov. Det hedder ganske vist i bemærkningerne, at det næppe er sandsynligt, at det samlede antal studerende ved 3 fuldt udbyggede teknika, nemlig Ballerup, Helsingør og Haslev, i de nærmeste år vil blive af en sådan størrelse, at der er grundlag for at planlægge et fjerde teknikum i København eller nærmeste omegn. Men ser man på de i bemærkningerne anførte tal, bliver man lidt betænkelig. I 1964-65 havde

Københavns Teknikum allerede 2.040 studerende, heri medregnet aspiranter. Dertil kommer, at det i øjeblikket er nødvendigt med adgangsbegrænsning, samt at der nu også er åbnet nye adgangsveje til denne uddannelse gennem en 12 måneders undervisning på en særlig værkstedsskole, suppleret med mindst 15 måneders behørig praktisk beskæftigelse. Da nu det nye teknikum er beregnet på 3.000 studerende, altså kun 1.000 flere end under de nuværende mangelfulde forhold, må man dog ængstes for, at tilgangen vil sprænge også denne ret snævre prognose.

Jeg vil derfor spørge ministeren, om det planlagte byggeri er programmeret så forudseende, at der uden urimelige omkostninger kan finde udvidelser sted, hvis eller når den hastige udvikling gør det påkrævet.

Endvidere: da ministeren i bemærkningerne siger, at det samtidig er tilstræbt at skabe grundlag for et projekt med en betydelig grad af fleksibilitet, således at lokaliteterne uden store vanskeligheder og udgifter stedse kan tilpasses den fremtidige udviklings krav, vil jeg spørge ministeren: er det så også ministerens mening, at de eventuelt kan benyttes af 4.000 studerende?

Liberalt centrum vil i hvert fald gerne anbefale, at man her gør sig helt klart, hvad man gør, og man kan regne med vor støtte, hvis man allerede nu vil tage hensyn til sådanne foranstaltninger i forbindelse med udformningen af loven.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg vil gerne takke for velvillig modtagelse af lovforslaget.

De konkrete problemer, der blev rejst af de forskellige ordførere om arealerne, om anvendelsen af Øster Vold-komplekset og om muligheden for udbygning på det areal, der nu er valgt i Ballerup-Måløv, vil det være rigtigt at se nærmere på i udvalget.

Jeg vil dog gerne advare lidt mod én betragtning i fru Inger-Lise Bech Han-

[Undervisningsministeren.]

sens bemærkninger her. Når vi har med noget at gøre, der vil strække sig over bare 9-10-11 år, som dette byggeri vil, og med den udvikling, der er for alle uddannelser i øjeblikket, da må vi jo sige ganske klart, at vi faktisk ikke ved præcis, hvad det er for en uddannelse, der vil være teknikumingeniøruddannelsen, når denne læreanstalt er færdigbygget. Det er altså en af vanskelighederne. Vi kan ikke på noget område sætte os hen og arbejde med faste modeller; derfor må vi søge at bygge så fleksibelt som muligt, og det prøver vi også på, både hvad angår kapacitet og på anden måde, men som sagt, vi må se nærmere på det i udvalget.

Jeg vil gerne lige vedrørende Øster Voldkomplekset sige, at vi så sent som i går drøftede det i udvalget om centerlovgivningen; det er i allerhøjeste grad gået med ind i drøftelserne af mulighederne for at bevare Københavns universitet i København og for i det hele taget og navnlig at klare Københavns universitets ganske overordentlig alvorlige problemer i de nærmest kommende år ganske uden hensyn til, hvilken fremtidsplan man i øvrigt måtte vælge.

Så spurgte hr. Peter Jørgensen og hr. K. Helveg Petersen, hvordan det gik med arbejdet i det udvalg, der skal prøve at koordinere og harmonisere de forskellige ingeniøruddannelser. Jeg kan sige, at det er mit indtryk, at udvalget arbejder overmåde godt, og om alt går vel, skulle der komme en betænkning fra udvalget, hvor man har undersøgt de forskellige ingeniøruddannelser, mulighederne for koordinering og overgang imellem dem — der skulle komme en sådan betænkning engang først på efteråret i år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste dag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Nordisk Kulturfond, undertegnet i København den 3. oktober 1966.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VII) findes i tillæg A. sp. 2095, fremsættelsen i tidenden sp. 1701).

Sagen sattes til forhandling.

Bomholt: Det er et godt lille forslag. Det tager sig beskedent ud og indeholder dog store perspektiver. For vistnok første gang i vor frie forfatnings historie etableres der en overstatslig myndighed, der oven over parlamenter og regeringer i de nordiske lande har bevillende myndighed. At denne overstatslige myndighed først gennemføres på kulturelt område, anser jeg for et plus.

Det var hr. K. Helveg Petersen og undertegnede, der i sin tid fremkom med forslaget, men ingen af os havde vist forestillet sig, at det skulle møde så mange vanskeligheder på vejen fremover. Der var nu og da brug for megen stædighed; men efterhånden lysnede det, og traktaten blev underskrevet og er trådt i kraft i praksis.

Ved et møde i Göteborg nu for nylig, den 8. og 9. februar, valgtes jeg til formand, fondens første formand, og hr. kontorchef Weincke til næstformand. Også ved denne lejlighed vil jeg gerne udtrykke min taknemlighed herfor. Der er ikke truffet endelig bestemmelse om sekretariatets placering, men i den første 2 års periode placeres det i hvert fald i Danmark.

Det er et beskedent beløb, der er til rådighed, 3 mill. danske kroner, men det er vel ingen skade til at begynde i det små; det giver mulighed for en solidere administrativ basis. På Göteborgsmødet uddeltes ca. 1½ mill. d. kr. til forskellige formål, og mange af de bevillinger, der blev gennemført, måtte tolerere en 10 pct.s nedskæring. På et møde, der inden længe skal afholdes, vil vi behandle yderligere andragender.

Med hensyn til den nærmere administration af fonden kan jeg henvise til de papirer, som formentlig et tinget bekendt. Der vælges